

2011-03-23

LS 0910-0866

Landstingsstyrelsen

Motion 2009:30 av Lena-Maj Anding m fl (MP) om ungdomsmottagningarna och uppsökande verksamhet

Föredragande landstingsråd: Filippa Reinfeldt

ÄRENDET

Motionärerna föreslår att ungdomsmottagningarnas uppdrag och verksamhet förändras vad gäller hedersrelaterat förtyck och våld.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstinget erbjuder alla verksamheter utbildning kring hedersrelaterat våld. Särskilda utbildningsinsatser har genomförts för ungdomsmottagningarna gällande hedersrelaterat våld inom ramen för handlingsprogrammet för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor.

Ungdomsmottagningarna har i uppdrag att arbeta med utåtriktad verksamhet och besök på skolor eller av skolgrupper. Varje ungdomsmottagning utformar det utåtriktade arbetet så att det bäst skall passa de utmaningar som präglar ungdomsmottagningens upptagningsområde. Vad gäller ungdomsmottagningarnas uppdrag så ingår det redan idag i uppdraget att arbeta med ungdomar som utsätts för hedersförtryck. Ungdomsmottagningarna ska bland annat arbeta med att förebygga och tidigt upptäcka fysisk och psykisk ohälsa och ge råd och stöd vid sociala problem samt behandla vissa sjukdomar. Ungdomsmottagningarna är vana att möta ungdomarna på

Bilagor

1 Motion	
2 Tf landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2011-03-04
3 Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande	2010-10-06

2011-03-23

LS 0910-0866

deras villkor och i patientenkäterna har det framkommit att ungdomarna är mycket nöjda med ungdomsmottagningarna.

Utöver ungdomsmottagningarna pågår ett flertal satsningar på insatser mot hedersrelaterat våld. För närvarande pågår diskussioner kring att inrätta ett Hedershus i Stockholms Län som med stöd till bland annat ungdomar som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld. Hedershuset ska finnas plats i centrala Stockholm och vara en väg in till ytterligare hjälp. Hedershuset ska erbjuda akut stöd och vägledning till personer som själva lever ett liv med hedersrelaterat våld och förtryck och till dem som hjälper andra som är utsatta. Även förövare ska kunna få stöd. Personalen vid Hedershuset ska stödja de myndigheter som har ansvaret för att hjälpa de utsatta. Det fysiska Hedershuset ska enligt förslag bemannas med socionom, polis, gynekolog och åklagare.

Därutöver förlänger Stockholms läns landsting arbetet med Operation Kvinnofrid. Operation Kvinnofrid har en aktionsplan mot hedersrelaterat våld i Stockholms Län för 2009-2010 och en ny aktionsplan för 2011 är på gång. Inom ramen för handlingsprogrammet för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor hålls det kontinuerligt utbildningar och dessa kan anpassas utifrån vårdgivarnas behov.

Torbjörn Rosdahl

Filippa Reinfeldt

Hans-Erik Malmros

2011-03-23

LS 0910-0866

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Lena-Maj Anding m fl (MP) har i en motion (bilaga), väckt den 13 oktober 2009, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden *att* erbjuda ungdomsmottagningarna fortbildning om hedersrelaterat förtryck och våld, *att* förändra ungdomsmottagningarnas uppdrag så att det innefattar förebyggande arbete mot de ungdomar som utsätts för hedersförtryck och våld, *att* förändra ungdomsmottagningarnas uppdrag så att uppsökande verksamhet i skolan görs möjlig.

Yttrande har inhämtats från hälso- och sjukvårdsnämnden.

Tf landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 4 mars 2011 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 19 oktober 2010 avgett yttrande enligt förvaltningens tjänsteutlåtande (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 23 mars 2011.

Motion av Lena-Maj Anding m fl (MP) om ungdomsmottagningarna och uppsökande verksamhet

Många unga tjejer lever idag med personliga begränsningar i vardagslivet så kallat hedersförtryck. Det kan vara att en ung tjej inte får se ut på visst sätt eller delta i viss undervisning, inte får välja yrke eller partner. Det mesta de gör kontrolleras. Om en ung tjej t ex skulle gå till en ungdomsmottagning för att få råd eller stöd så vet familjen det snart och hon straffas. Straffet kan vara ytterligare indragna rättigheter eller hot om våld eller våld.

Ibland utsätts tjejer för mycket större övergrepp såsom tvångsäktenskap, psykiskt och fysiskt våld och könsstympning. Även killar är drabbade i detta system då de ofta måste agera på familjens uppdrag och övervaka sina systrar, kusiner och vänner.

Elektra är en frivilligorganisation inom ramen för Fryshusets verksamhet som arbetar för jämställdhet och respekt för demokrati och de mänskliga rättigheterna. De accepterar inte att man använder kulturell, religiös, etnisk, social eller politisk tillhörighet för att rättfärdiga eller ursäkra förtryck och exkludering av kvinnor¹. Detta arbete stöds av bl a Stockholms läns landsting.

Problemen med hedersförtryck och våld kräver att ungdomsmottagningarna utvecklar ett mer flexibelt arbetssätt. En nära samverkan med skolan och socialtjänsten där förståelse för de kulturella skillnaderna kan växa och arbetssättet förändras till gagn för ungdomar som utsätts för detta förtryck är nödvändigt för att nå alla som behöver hjälp.

Med anledning av ovanstående föreslår Miljöpartiet de Gröna landstingsfullmäktige besluta

- att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att erbjuda ungdomsmottagningarna fortbildning om hedersrelaterat förtryck och våld
- ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att förändra ungdomsmottagningarnas uppdrag så att det innefattar förebyggande arbete mot de ungdomar som utsätts för hedersförtryck och våld

---

¹ www.fryshuset.se

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att förändra ungdomsmottagningarnas uppdrag så att uppsökande verksamhet i skolan görs möjligt

Stockholm den 2009-10-13

Lena-Maj Anding

Agnetha Boström

Raymond Wigg

Åke Askensten

Yvonne Blombäck

Vivianne Gunnarsson

Ann-Sofi Matthiesen

Kaija Olausson

Helene Sigfridsson

Dan Westin

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2011-04-12

HSN 1007-0737

Handläggare:

Håkan Wramner

Yttrande över motion av Lena-Maj Anding m fl (MP) om ungdomsmottagningarna och uppsökande verksamhet

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen.

I motionen föreslår Lena-Maj Anding (MP) att ungdomsmottagningarnas uppdrag bör utökas för att bättre kunna förebygga ungdomar som utsätts för hedersförtryck och att kompetensen bland personalen ska säkerställas.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2010-09-27

Motion av Lena-Maj Anding m fl (MP) om ungdomsmottagningarna och uppsökande verksamhet

Ärendets beredning

Ärendet informeras i Programberedningen för Barn, unga och kvinnosjukvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Ungdomsmottagningarna kommer i kontakt med både unga flickor och pojkar vars fri- och rättigheter inskränks med hänvisning till närståendes heder på ett sådant sätt som inte är förenligt med lagen. Även om alla länets ungdomsmottagningar kommer i kontakt med hedersförtryck så är bedömningen den att ett fåtal av mottagningarna ofta kommer i kontakt med dessa ungdomar.

Till ungdomsmottagningen söker sig ungdomar med väldigt olika bakgrund och med olika problematik eller önskemål. Ungdomar söker sig ofta till en annan ungdomsmottagning än den som ligger närmast där ungdomen bor. Personalen är van att möta ungdomar på deras villkor och verksamheten ställer därför stora krav på ett flexibelt arbetssätt. Ungdomsmottagningen ska kunna erbjuda ungdomen att träffa personalen på annan plats, t.ex. på skolan under skoltid.

Förvaltningen har lagt särskilt fokus på och följt upp ungdomsmottagningarnas arbete med och möjligheter att tillgodose behoven hos de ungdomar som utsätts för hedersförtryck som mottagningen kommer i kontakt med. Särskilt gäller detta de mottagningar som mer sällan kommer i kontakt med hedersförtryck.

Verksamheterna svarar själva för personalens kompetensförsörjning. Det är dessutom kommunerna som svarar för kuratorsinsatserna på ungdomsmottagningarna. För verksamheter inom Stockholms läns landsting finns idag möjligheter till kompetensutveckling kring hedersförtryck.

I ungdomsmottagningarnas uppdrag ingår en utåtriktad verksamhet och besök på skolor eller av skolgrupper. Det står ungdomsmottagningen fritt att själva utforma detta utåtriktade arbete. Innehållet och omfattningen på det utåtriktade arbetet följs upp och rapporteras av mottagningarna.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Olle Olofsson
Avdelningschef

Landstingsstyrelsen

**Yttrande över motion 2009:30 av Lena-Maj Anding
m fl (MP) om ungdomsmottagningarna och
uppsökande verksamhet****Ärendebeskrivning**

I motionen föreslås landstingsfullmäktige besluta att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att

- erbjuda ungdomsmottagningarna fortbildning om hedersrelaterat förtryck och våld
- förändra uppdraget till ungdomsmottagningarna så att det innefattar förebyggande arbete för de ungdomar som utsätts för hedersförtryck och våld
- förändra uppdraget till ungdomsmottagningarna så att uppsökande verksamhet i skolan görs möjligt

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2011-03-04

Motion 2009:30

Yttrande från hälso- och sjukvårdsnämnden, 2010-10-19 § 14

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Information har lämnats i programberedningen för barn, unga och kvinnosjukvård.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Hälso- och sjukvårdsnämnden har berett ärendet och redovisar i sitt yttrande att

- verksamheterna svarar själva för personalens kompetensförsörjning. Det är dessutom kommunerna som svarar för kuratorsinsatserna på ungdomsmottagningarna. För verksamheter inom Stockholms läns landsting finns idag möjligheter till kompetensutveckling kring hedersförtryck.
- i ungdomsmottagningarnas uppdrag ingår en utåtriktad verksamhet och besök på skolor eller av skolgrupper. Det står ungdomsmottagningen fritt att själva utforma detta utåtriktade arbete. Innehållet och omfattningen på det utåtriktade arbetet följs upp och rapporteras av mottagningarna.

Med hänvisning till vad som anförts från hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås att motionen ska anses besvarad.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets miljöpolitiska program Miljösteg 5 har hänsyn till miljön beaktats och bedömningen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbeskrivning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Tf landstingsdirektör